

Phd M.F. Chemodanova

National University of Pharmacy, Kharkiv, Ukraine

marinalaoshi7@gmail.com

ВЗАЄМОДІЯ КУЛЬТУРОЛОГІЧНОГО КОМПОНЕНТА ПРИ НАВЧАННІ ІНОЗЕМНІЙ МОВІ У СИСТЕМІ ДИСТАНЦІЙНОЇ ОСВІТИ

Abstract.

Actuality of research theme. On the modern stage of society development the foreign language study meaningfulness is growing, its requirement is sharpening in by the means of intercourse. At an aim of the foreign languages studying enters understanding of language not only as to the product of development of society but also as to the means of forming of his thinking and mentality. Going near teaching of foreign language as a reflection of sociocultural reality does the necessity of acquaintance with the cultural variety of country of language that is studied. Preparation of students to cultural, professional and personal intermingling with the representatives of countries with other social traditions, forming of ability to understand mentality of native that is studied speakers, national originality of country that is studied provides for a language culture also, account of these features in practice of studies of foreign language and in forming of personality of student as a subject of cross-cultural communication.

The aim of this work is development of examples of realization of culturological component in the studies of English after money of project methodology. The achievement of this aim stipulated raising of next tasks :) to Consider the problem of realization of culturological component in the studies of English;) To describe culturological approach, his aims, tasks, functions and principles of realization in the process of studies to English at high school;) To define the methods of realization of culturological approach on the lessons of English at high school;) To work out the examples of realization of culturological component at the studies of English after money of project methodology. A research object is a lesson of

English on the middle stage of studies. The article of work is realization of culturological component at the studies of English at high school

Keywords: culturological, approach, foreign language, distance learning, barrier.

Анотація

Актуальність теми дослідження. На сучасному етапі розвитку нашого суспільства значущість вивчення іноземної мови зростає, загострюється потреба в оволодінні іноземною мовою як засобом спілкування, з'являються нові методи та засоби навчання, такі як система Moodle. Викладання мов у дистанційному навчанні включає в себе не тільки розуміння як продукту розвитку суспільства, а і як засобу формування його мислення та ментальності.

Підхід до викладання іноземної мови у ситемі Moodle як відбиток соціокультурної реальності робить необхідним ознайомлення з культурним різноманіттям країни мови, що вивчається. Підготовка здобувачів до культурного, професійного та особистісного спілкування з представниками країн з іншими соціальними традиціями, мовною культурою передбачає також формування здатності розуміти ментальність носіїв мови, що вивчається, національну своєрідність країни, що вивчається, облік цих особливостей в практиці навчання іноземної мови й в формуванні особистості учня як суб'єкта міжкультурної комунікації.

Залучення культурознавських компонентів під час навчання іноземної мови абсолютно необхідно для досягнення основної практичної мети - формування здатності до спілкування на мові, що вивчається. Таким чином, навчання спілкуванню іноземною мовою в повному розумінні цього слова має на увазі оволодіння соціокультурними знаннями та вміннями. Культурологічний підхід повинен виконувати п'ять функцій: що розвиває, навчальну, виховну, пізнавальну та професійну. Все вищесказане підтверджує актуальність теми даного дослідження. [1]

Мета даної роботи - розробка прикладів реалізації культурологічного

компонента у навчанні англійської мови за коштами проектної методики. Досягнення цієї мети зумовило постановку наступних завдань: розглянути проблему реалізації культурологічного компонента у навчанні англійської мови; визначити методи реалізації культурологічного підходу на зняттях у дистанційній формі; розробити приклади реалізації культурологічного компонента при навчанні англійської мови за коштами проектної методики.

Об'єктом дослідження є урок англійської мови на середньому етапі навчання. Предметом роботи є реалізація культурологічного компонента при навчанні англійської мови в середній школі. В ході роботи застосовувалися такі теоретичні методи дослідження, як аналіз психолого-педагогічної, методичної, наукової літератури; а так само такі практичні методи, як метод спостереження, досвідчена робота і метод вивчення педагогічного досвіду. Теоретичні засади дослідження склали навчальні матеріали з лінгвістики англійської мови та міжкультурної комунікації, а також аналітичні роботи авторів з тих чи інших аспектів теми дослідження.

Ключові слова: культурологічний, метод, простір, порівняння, дистанційне навчання.

Сьогодні докорінно змінило вимоги до вивчення іноземних мов, та, як наслідок, до їх викладання. Сучасні фахівці в різних галузях знань потребують вміння функціонально користуватись іноземною мовою в будь-яких сферах життя, розглядають її як засіб спілкування, виходячи з того, що кінцевою метою спілкування є взаємне розуміння, що виникає між співрозмовниками. Отже, перед викладачами іноземних мов стоїть дуже відповідальне завдання - максимально розвинути комунікативні здібності студентів. Для його впровадження в щоденну мовну підготовку необхідно опанувати нові методи викладання, спрямовані на розвиток всіх чотирьох навичок володіння мовою, підготувати принципово нові навчальні матеріали, за допомогою яких можна дійсно навчити майбутніх фахівців ефективно спілкуватися. [1] Оскільки технологічний процес неупливно розвивається і

нові технології вже є невід'ємною частиною нашого повсякденного та освітнього життя, то хотілося б розглянути вплив культурологічного аспекту на викладання англійської мови у дистанційному навчанні.

Вплив культурологічного аспекту у викладанні мов широко розглянуто багатьма науковцями, але ми зустрілися із таким моментом, коли заняття проводяться дистанційно, як і спілкування із здобувачами і викладання матеріалу. Перед тьютором, що викладає будь-який предмет дистанційно постає декілька проблем-по –перше це відсутність візуального контакту, по-друге-не завжди вдається налагодити ефективність комунікації через низку факторів, по-третє- так звана “культурна різноманітність”.

Користуючись визначенням антрополога Броніслава Маліновського: «Культура є інтегральною цілістю, що складається з інструментів і товарів споживання, творчих принципів різних соціальних груп, людських ідей і навичок, вірувань і звичаїв.» Тобто беручи за уваги це визначення можна зробити висновок, що різноманітність деяких принципів та навичок ускладнює деякі моменти культурологічного сприйняття іноземної мови. "Культурна різноманітність" може розумітися як та, що включає в себе широкий спектр відмінностей та звичок. Таким чином, при вивченні причин цього різноманіття ми бачимо, що при онлайн навчанні необхідно враховувати цілий ряд освітніх, культурологічних потреб студентів.

Оскільки процес комунікації вживлюється через внутрішньоособистісну, міжособистісну, міжкультурну та контекстну аспектацію, існує велика можливість покращувати та моделювати навчання; однак в той же час існує ще велика складність у необхідності подолання більшої різноманітності бар'єрів. У наш час в Україні активно поширюється технологія дистанційного водночас з'являються деякі культурологічні бар'єри.

Різниця в контексті між навчальною та практичною мовою може призвести до слабкої успішності студентів. Нездатність ефективно відкликати та використовувати відповідні знання (відсутність достатньої культурологічної та лексичної бази) або навіть через відсутність будь-яких знань взагалі.

Поширена поява гаджетів та їх широкі можливості можуть подолати контекстуальну відстань та культурологічні відмінності якщо їх дія буде чітко та грамотно направлена тьютором та самим студентом. коли вони надають негайну підтримку конкретним завданням на робочому місці.

Таким чином міжкультурної складова диктує необхідність пошуку нових психолого-педагогічних і методологічних рішень, спрямованих на формування міжкультурної комунікативної культури учня і "розширення" рамок навчального процесу шляхом "подолання бар'єрів" здобувачів дистанційної освіти у реальному міжкультурному контексті спілкування. Мова - це основний засіб, за допомогою якого одне покоління передає культурну спадщину іншому. Насправді без мови культура, така, якою ми її знаємо, просто не існувала б. Мова можна розглядати і як прояв, і як продукт культури. Мова також може відігравати важливу роль як провісник поведінки й характеру особистості людей, що говорять багатьма мовами. І, нарешті, хоча процеси, за допомогою яких ми засвоюємо мову, є універсальними, різні культури сильно відрізняються один від одного в області що існує відносин і думок щодо засвоєння людиною мови. Розуміння взаємозв'язку між культурою і мовою потрібно також для того, щоб розуміти й вміти вести спілкування з людьми інших культур.

Культурологічний компонент в організації педагогічного процесу дистанційного навчання передбачає підвищення загального культурного рівня здобувачів шляхом введення в процес навчання ряду певних дисциплін.

Цілями включення в процес навчання циклу культурознавських предметів є

введення онлайн студентів в простір світової та української культури, формування і розвиток їх особистісної культури.

Ефективність використання культурологічного компонента в процесі навчання іноземної мови у системі Moodle є очевидною. Це веде до більш повного, глибокого осмислення специфічних явищ, що вивчається, незнання яких веде до недостатнього розуміння явищ, реалій, власне мови, що ускладнює проникнення в культуру іншого народу. культурологічного компонента відкриває широку дорогу для досягнення цієї мети.[1]

Викладання іноземних мов в Україні переживає нині, як всі інші сфери соціального життя, важкий і складний період докорінної перебудови, переоцінки цінностей, перегляду цілей, завдань, методів, матеріалів і т.п. Новий час, нові умови вимагали негайного і докорінного перегляду як загальної методології, так і конкретних методів і прийняття викладання іноземних мов.

Ці нові умови - "відкриття" України, її стрімке входження у європейську та світову спільноту, шалені стрибки політики, економіки, культури, ідеології, змішання і переміщення народів і мов, зміна відносин між українцями й іноземцями, абсолютно нові цілі спілкування - все це не може не ставити нових проблем в теорії та практиці викладання іноземних мов. Основною задачею викладання іноземних мов в Україні в даний час – є вивчення мови як реального та повноцінного засобу спілкування. та вирішення цієї прикладної, практичної завдань можливе лише на фундаментальній теоретичній базі.

Подолання мовного бар'єра недостатньо для забезпечення ефективності спілкування між представниками різних культур. цього потрібно подолати бар'єр культурний. До компонентів культури, що несе національно-специфічне забарвлення, можна віднести як мінімум наступні:

а) традиції (або стійкі елементи культури), а також визначаються як традиції в "соціонормативної" сфері культур обряди (виконують функцію неусвідомленого прилучення до відповідної в даній системі нормативних

вимог);

б) побутову культуру, тісно пов'язану з традиціями, внаслідок її нерідко називають традиційно-побутовою культурою;

Для реалізації лінгвокультурологічного підходу в навчанні англійської мови принципи культуродоцільності і розвивального навчання є центральними. Це досягається наступними методами:

- Метод проблемних ситуацій і проблемних питань;
- Частково-пошуковий і дослідницький методи;
- Контент-аналіз і лінгвокультурологічний аналіз прислів'їв, приказок, фразеологізмів і характерних для англійців висловлювань;
- Метод освоєння всіх аспектів мови через призму культури;
- Технологія проектної методики;
- Метод привчання, призначений для вироблення навичок культури поведінки;

Наведемо кілька прикладів завдань, які виконуються на заняттях англійської мови, в рамках культурологічного підходу. Завдання на скоромовки дуже корисно як для розвитку дикції, тренування інтонації в англійській мові, але, головним чином, ефективно для визначення культурних концептів.

Пропоновані скоромовки повинні відповідати наступним вимогам: насиченість фонових знань, можливість виявлення і аналізу культурних концептів, наявність близьких для носіїв мови явищ, подій і предметів. Учні повторюють і заучують запропоновані скоромовки, а також аналізують їх культурний підтекст.

В результаті аналізу фразеологізмів, прислів'їв та приказок, можуть бути виявлені наступні відмітні особливості і риси характеру жителів Великобританії. По-перше, особливості особистого життя. Для Великобританії характерна наявність великої кількості красивих будинків і старовинних замків, жителі вважають за краще проживання в своєму

окремому будинку, про що свідчать особисті спостереження і висловлювання "My home is my castle, що в перекладі означає" Мій будинок - моя фортеця (дослівно "замок), люблять показати прихильність до сім'ї (бесіди про дітей, відпустці - звичайна справа).

По-друге, ділова культура, яка характеризується визначеністю, впорядкованістю, обов'язковістю, підлеглі з керівництвом знаходяться на порівняно короткій дистанції. Привітність ("Keep smiling" - "Посміхайтесь завжди і всюди) і ввічливість" Thank you for calling "-" Спасибі за ваш дзвінок і багато інших прикладів.

По-третє, якості особистості. Традиційно англійцям приписують такі якості, як егоцентричність - займенник "я" - "I" пишеться з великої літери, на відміну від російської мови, в якому займенник "Ви пишеться з великої літери, що свідчить про повагу співрозмовника. You Are What You Eat –«ти те,що ти їси», It's a Piece of Cake! «Що може бути легше, ніж з'їсти кусок пирога»It say "I do"-згодна вийти заміж

(Наприклад, в українській мові є два дієслова, що позначають плавання: плисти і дрейфувати (на поверхні). Обидва вони можуть ставитися як до живих, так і до неживих предметів. В англійській мові існують такі дієслова, що передають різні відтінки плавання: "to swim - "плисти," to sail - "плисти під вітрилами," to navigate - "управляти кораблем," to float "-" утримуватися на поверхні, "to drift" - "здійснювати безконтрольні рухи на поверхні води

Дані завдання, засновані на методах компаративістики (рейтинг за мовою, культури, історії України і Великобританії) показують, що освоєння малих форм мовного фольклору дозволяє учням "зануритися" в культуру країни мови, що вивчається, що, в свою чергу, служить імпульсом до більш глибокому проникненню в власну культуру. Отже, вивчаючи англійську мову, ми не тільки долучаємося до культури в загальному сенсі, а й набуваємо можливість порівняння з особливостями своєї культури

Мовні і культурні проблеми викликають невдоволення, етнічні сутички. Всі ці причини зумовлюють особливий, навіть небувалий раніше, інтерес до міжкультурної комунікації. Найзручніше організувати цю роботу через проектну діяльність. Регулярне використання комплексу вправ на основі прагматичних матеріалів є ефективним засобом формування культурологічної компетенції студентів. Для того щоб сформувати навички аудіювання можна використовувати автентичні аудіо - та відеоматеріали. Використання в уроках вище названих засобів і засобів навчання формує культурологічну компетенцію здобувачів і виконує найважливішу вимогу комунікативної методики - представити процес оволодіння мовою як осягнення живої іншомовної культури.

Висновки. Навчання іноземної мови в рамках культурологічного підходу можна визначити як спільну діяльність викладача і студентів, викладач передає знання, вміння і навички, а студенти засвоюють ці знання, вміння і навички; як соціальний процес, обумовлений потребами розвитку суспільства, процес присвоєння громадського, соціально - економічного досвіду.

Реалізація культурологічного підходу дає можливість переосмислити специфіку викладання іноземної мови. Центральними проблемами методик викладання іноземної мови є питання визначення цілей, а також змісту навчання, адекватного їм, при розробці яких найбільш ефективними виявляються ідеї навчання не просто мови, а іншомовної культури в широкому сенсі цього слова.

Література.

1. <https://uk.wikipedia.org/wiki/Культура>
2. Василенко І.О., роль зіставлення мов і культур у формуванні іншомовної компетенції

3.Елизарова Г.В. Культурологічна лінгвістика (Досвід дослідження поняття в методологічних цілях) / Г.В. Елизаров. - Спб.: Бельведер, 2009. - 197

с. .Крилова Н.Б. Культурологія утворення / Н.Б. Крилова. М.: Народна освіта, 2010. - 201 с.